

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Марияна Божинова
СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“
Катедра „Икономика и управление на туризма“
Научна специалност „Икономика и управление“

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност **доцент**, в професионално направление 3.8 Икономика по Икономика на туризма, за секция “Регионална и секторна икономика”, при Институт за икономически изследвания, БАН

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен в ДВ бр. 44 от 19.05.2023 г., съгласно решение на НС на ИИИ при БАН (Протокол 7/12.07.2023 г.) за нуждите на секция “Регионална и секторна икономика” при Институт за икономически изследвания на БАН. Той е в професионално направление 3.8 Икономика по Икономика на туризма.

Член съм на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 367/18.07.2023 г. на Директора на ИИИ при БАН.

2. Кратка информация за кандидата в конкурса

Единствен кандидат в конкурса е д-р Силвена Денчева Йорданова. Тя е завършила средното си образование в Природо-математическа гимназия – Варна и успоредно с това – в Първа езикова гимназия – Варна с профил „Английски език“. Има бакалавърска степен по Маркетинг и мениджмънт, придобита в Икономически университет-Варна през 1999 г., както и магистърска степен по Стопанско управление от същия университет през 2000 г. Докторската ѝ степен по научна специалност 05.02.20 Социално управление е получена също в ИУ-Варна през 2004 г.

Кандидатът има дългогодишен преподавателски опит (от 2006 г. досега) във ВУМ-Варна, като учебните дисциплини, които преподава в бакалавърска и магистърска степен са в областта на управлението. Участва в разработването на проекти към ЕС.

Д-р Силвена Йорданова е заместник-редактор на European Journal of Tourism Research (2008-2011 г.) и редактор на Годишник на Висше училище по

мениджмънт-Варна (от 2015 г.), също и организатор и координатор на 8 международни научни конференции (от 2016 г.).

Член е на Българската асоциация по маркетинг и на Съюза на учените в България.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Д-р Силвена Йорданова отговаря на изискуемите условия в чл. 81 от Правилника на ИИИ при БАН, както и на минималните национални изисквания и допълнителните изисквания на ИИИ при БАН:

1. Има придобита образователна и научна степен "доктор".
2. Има повече от 3 години стаж като "главен асистент" или 5 години стаж като преподавател, включително хонорувани във висше училище.
3. Има публикуван хабилитационен труд – самостоятелна монография, рецензирана от две хабилитирани лица, на тема „*Перспективи и възможности за дигитализация в туризма*“, с обем от 130 стр., ISBN 978-954-371-747-7, която не повтаря представените от нея такива за придобиване на образователната и научна степен "доктор".
4. Представила е и други оригинални научноизследователски трудове и публикации – *общо 20* (2 студии, 13 статии и доклади, части в 3 колективни монографии и 2 броя учебници и учебни помагала), които включват и задължителните *2 публикации в реферирани и индексирани издания в Scopus или WoS*: Йорданова, С. (2023). Как да приложим дигитализация в туризма и хотелиерството? Сп. Икономически изследвания, БАН, 25 стр.; Йорданова, С., Динева, С. (2022). Регулация на емоциите на работното място от гледна точка на служителите и лидерите. *Advancing Interpersonal Emotion Regulation and Social Regulation*, Donta S. Harper-Editor. Chapter 6. IGI Global. ISBN13:9781668424780|ISBN10: Scopus indexed, p.113-149 (36p.).
5. Отговоря на съответните минимални национални изисквания, на изискванията в чл. 81 от Правилника на ИИИ при БАН и на допълнителните изисквания на ИИИ при БАН. Представената справка наукометрия показва, че тя формира общо **522,5 точки**, спрямо изискуемите 450.
6. Няма доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове.

Кандидатът по конкурса има *14 броя цитирания*, като 1 от тях е в научно

издание, реферирано и индексирано в световноизвестни бази данни с научна информация, а 5 публикации са цитирани многократно в монографии и колективни толове.

Становището на Комисията по предварителното оценяване е *положително* относно изпълнението на изискванията.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Д-р Силвена Йорданова развива преподавателска дейност във Висшето училище по мениджмънт - Варна, където тя работи от 2006 година.

Учебната дейност на кандидата е свързана с разработване на учебни курсове и документация на български и английски езици за обучение в бакалавърска и магистърска степен, организиране на Докторски семинари през 2019-2022 година, както и научно ръководство и тюторство.

Д-р Силвена Йорданова е изнасяла лекции в няколко чуждестранни университета, като: Buskerud University (Norway) през 2015 г., Tampere University of Applied Science (Finland) през 2016 г., Tajik State University of Commerce - Khujand (Tajikistan) през 2019 г., Cardiff Metropolitan University (United Kingdom) през 2019 г. и в Rennes School of Business, Rennes (France) през 2022 г.

От представените документи проличава активността на кандидата в учебната работа и чрез участието му в разработването на 1 самостоятелен учебник и 1 самостоятелно учебно помагало в областта на бизнес администрацията.

В обобщение, учебно-преподавателската дейност на д-р Силвена Йорданова може да се оцени положително.

5. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

По конкурса за „доцент“, кандидатът е представил *19 научни труда* (без учебниците), в т.ч. 1 самостоятелна монография – хабилитационен труд и 3 участия в монографии, публикувани в колективни толове с научно редактиране, 2 студии в реферирани и индексирани издания в Scopus/WoS, 13 статии и доклади в нереперирани издания с научно редактиране. Разработките на д-р Силвена Йорданова нямат доказано по законоустановения ред плагиатство.

Основният монографичен труд *„Перспективи и възможности за дигитализация в туризма“*, който е представен като хабилитационен труд, има за цел да се представи, от една страна, феноменът дигитализация, а от друга – да

се разгледа въздействието му върху бизнеса в частност на хотелиерството и туризма. Предмет на изследване е дигитализацията, а обект са организациите в сферата на туризма и хотелиерството от гледна точка на степента им на дигитализация. Темата е безспорно актуална, особено след избухване на пандемията от Ковид-19. Монографията е структурирана в три части, в които са изпълнени заложените изследователски задачи, а именно: изяснена е концепцията за дигитализация и се представени нейните форми; разгледани и отчетени са особеностите на дигитализацията в контекста на туризма и хотелиерството; разработен е цялостен модел за дигитализация на организациите в сферата на туризма и хотелиерството; предложена е методика за дигитализация на туризма. Положителна констатация е представянето на успешни примери от практиката в туризма и хотелиерството по отношение дигитализацията на дейността им.

В резултат на направеното теоретично и емпирично изследване са формулирани основни изводи, които разкриват влиянието на дигитализацията върху бизнеса в сферата на туризма и хотелиерството, с което е изпълнена целта на монографичното изследване.

Въз основа на посочените публикации и главно на публикувания хабилитационен труд, могат да се изведат следните *основни направления* в изследователската дейност на д-р Силвена Йорданова:

1. Дигитализация в туризма;
2. Хотелиерство;
3. Управление на образованието.

Обобщено може да се твърди, че научната продукция в количествено и качествено отношение е в съответствие с минималните национални изисквания в област 3. Социални, стопански и правни науки, съгласно чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и отговаря на условията за заемане на академичната длъжност „доцент”, съгласно чл. 24, ал. 1 от ЗРАСРБ, чл. 53, ал. 1 от ППЗРАСРБ и на Допълнителните изисквания на ИИИ при БАН.

6. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидата

Представената научна продукция съдържа научни и научно-приложни приноси. Научните приноси, за които претендира кандидатът в научните си трудове, са представени в Справката с научни приноси, но, според мен, те са доста на брой и имат несистематизиран характер. Аз не включвам представените от д-р Силвена Йорданова приноси в областта на образованието,

тъй като те не кореспондират с научната област на обявения конкурс. В тази връзка, според мен, *научните и научно-приложни приноси* на кандидата могат да се систематизират, както следва:

Първо, допълнени са съществуващите знания за дигитализацията и специално особеностите ѝ в сферата на туризма и хотелиерството, чрез авторова дефиниция и концепция, което отнасям към *теоретични/научни приноси*.

Второ, разработен е концептуален модел за дигитализация на организацията в сферата на туризма и е изготвена авторова методика за това, а също и методика за справяне с токсичното лидерство. Моделът е апробиран, в резултат на което са направени основни изводи и предложения. Тези приноси имат *теоретико-методологичен* характер.

Трето, извършен е анализ на социалните медии като възможна форма на проявление на дигитализацията в туризма, изведени са обосновани предложения за приложение на изкуствен интелект в сферата на туризма и хотелиерството, анализирани са добри практики за прилагане на дигитализацията в сферата на хотелиерството и туризма. Тези приноси определям като *научно-приложни*.

Научните и научно-приложни приноси на кандидата в научната област на обявения конкурс се откриват преди всичко в хабилитационния труд-монография на тема „Перспективи и възможности за дигитализация в туризма“, в самостоятелната студия „Как да приложим дигитализация в туризма и хотелиерството?“, публикувана в сп. Икономически изследвания, а също и в още 4 по-кратки научни публикации.

Може да се направи изводът, че д-р Силвена Йорданова има задълбочени теоретични познания в областта на дигитализацията и управлението на човешките ресурси в хотелиерството и в туризма. В научните си изследвания тя демонстрира задълбоченост, иновативност и аналитично мислене, и в тях присъстват научни и научно-приложни приноси.

В обобщение, научните приноси на кандидата са свързани с обогатяване на съществуващи знания, с приложение на научни постижения в практиката в сферата на туризма и нейното усъвършенстване.

7. Основни критични бележки и препоръки

Считам, че представените от кандидата документи по конкурса би следвало да са по-добре описани, систематизирани и подредени, с цел улесняване на рецензирането. Липсва рекапитулация на научните публикации.

В съдържателно отношение препоръчвам на д-р Силвена Йорданова да се фокусира върху изследвания и публикации в областта на икономиката и

управлението на туризма. Анализирайки списъка с публикации, е видно, че само част от публикациите (7 броя) кореспондират точно с научната област на конкурса. В този контекст е важно, че хабилитационният труд и едната студия – в реномираното и индексирано в Scopus сп. Икономически изследвания, са релевантни с научната област на конкурса.

Друга основна препоръка към нея е да повиши публикационната си активност в реферирани и индексирани издания в Scopus или WoS, а също и в по-реномирани български научни списания, тъй като в представения списък те са малко. Това ще стимулира и повишаването цитируемостта на автора.

Отправените от мен бележки и препоръки не променят общата ми положителна оценка на научната продукция на кандидата.

8. Заключение

Д-р Силвена Йорданова участва в конкурса за академичната длъжност “доцент” с достатъчен обем научни трудове, в т.ч. и самостоятелна монография в научната област на обявения конкурс. Тя има дългогодишен опит в учебно-преподавателската и научноизследователската дейност. Изпълнява минималните национални изисквания и изискванията за заемане на исканата академична длъжност, заложи в Правилника на ИИИ при БАН. Добър учен е, с потенциал за развитие. Посоченото ми дава основание да предложа на членовете на научното жури на **д-р Силвена Денчева Йорданова** да бъде присъдена академичната длъжност “доцент” по професионално направление 3.8. Икономика по Икономика на туризма, за нуждите на ИИИ при БАН, за което аз ще гласувам с “ДА”.

Дата: 22.09.2023 г.

Рецензент:

(проф. д-р Марияна Божинова)